

Timmermans

elkaar. Ik zie werkelijk niet hoe onze onderhandelingspositie zou kunnen worden versterkt door wat er gevraagd wordt in de motie, namelijk de invoering van een absolute deadline in oktober. De Kamer en het kabinet zijn totaal niet verdeeld over wat wij willen bereiken. Wij zijn ook het meest ambitieuze land in de Europese Unie, maar als je al te nadrukkelijk als enige nu om een rekening gaat vragen, krijg je die ook. Dat beperkt dan verder je onderhandelingsruimte en vermindert de druk op die lidstaten die nog heel ver te gaan hebben voordat zij aan voldoende commitment toe zijn. Dus ik begrijp niet waarom mevrouw Peters op deze manier de Nederlandse onderhandelingspositie onnodig wil inperken. Ik moet de motie dan ook ontraden.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Ik ben de eerste om ook te onderkennen dat het EU-onderhandelingsproces vele achterkamertjes kent, stroperig is en heel moeizaam gaat. Nederland is een koploper. Er zijn veel landen die achterblijvers wensen te zijn. Maar het zal duidelijk moeten zijn dat, hoe het proces ook gaat, linksom of rechtsom, er ergens een deadline aan het proces zit. Dat is het steuntje in de rug dat ik de regering graag wil meegeven. De regering heeft gezegd dat er een "1 voor 12-moment" aan komt. Als dat eerder is dan de najaarstop, is dat mooi meegenomen, maar later kan niet. Als de regering dat met mij eens is, is de motie als ondersteuning daarvoor bedoeld.

Staatssecretaris **Timmermans**: Wij leggen nu in Europa vast dat wij zo snel mogelijk dit besluit nemen. Dat staat in de conceptconclusies van de Europese Raad. Als dat onze inzet is en als wij dat serieus nemen, waarom zouden wij ons dan op een deadline in oktober vastleggen? Zo snel mogelijk kan eerder zijn, het kan – ik hoop van niet – ook ietsje later zijn. Maar als wij ons nu vastleggen op die deadline, kijkt vervolgens iedereen naar ons en verwacht van ons de concessies, zodat wij de afspraak met de Kamer over die deadline kunnen nakomen. U doet het Nederlands belang geen goed door ons dit keurslijf op te leggen, dus ik blijf bij mijn oordeel dat ik deze motie moet ontraden.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Wij gaan om 15.00 uur over de motie stemmen.

De vergadering wordt van 14.52 uur tot 15.00 uur geschorst.

Aan de orde zijn de **stemmingen over moties**, ingediend bij het spoeddebat over **openbaarmaking van de stukken rondom de brand in het Catshuis**, te weten:

- de motie-Ulenbelt over openbaar maken van deel 3 van het Rijksrechercheonderzoek (31700-VI, nr. 136);
- de motie-Van der Ham over anonimiseren van de stukken (31700-VI, nr. 137).

(Zie vergadering van 16 juni 2009.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

□

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. De VVD-fractie vindt dat de Tweede Kamer het niet kan maken om eerst tegen de minister van Justitie te zeggen: wij gaan ermee akkoord dat het rapport van de Rijksrecherche vertrouwelijk wordt verstrekt, om er daarna tijdens de wedstrijd op terug te komen. Het laatste gebeurde gisteravond tijdens het debat en nu tijdens de stemmingen. De motie van D66 en de motie van de SP hebben deze strekking. Iedereen begrijpt dat de minister-president volgende week opening van zaken moet geven. Hij moet dan duidelijk maken hoe een en ander op zijn ministerie van Algemene Zaken kon gebeuren. Het gaat er daarbij niet om wat de minister-president wist, maar om wat hij had moeten weten. Als er na het debat van volgende week geen helderheid is geschapen, heeft de Tweede Kamer andere mogelijkheden voor waarheidsvinding. Dan begint een andere wedstrijd met andere spelregels. Daarom zal de VVD-fractie tegen de twee moties stemmen.

□

Mevrouw **Timmer** (PvdA): Voorzitter. De fractie van de PvdA hecht zeer aan waarheidsvinding. In deze uitzonderlijke zaak heeft het kabinet bij wijze van uitzondering het complete onderzoek van de Rijksrecherche vertrouwelijk ter inzage aan de Kamer gegeven. Mensen die zijn gehoord, hebben hun medewerking verleend op vrijwillige basis en op basis van vertrouwelijkheid. Zij moeten ervan op aan kunnen dat wat vertrouwelijk is, vertrouwelijk blijft. Wij kunnen ons achteraf de vraag stellen of het zo had moeten gaan. Toch zal ook de fractie van de PvdA tegen de twee moties stemmen vanwege de toezegging over vertrouwelijkheid.

In stemming komt de motie-Ulenbelt (31700-VI, nr. 136).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66, de PvdD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van der Ham (31700-VI, nr. 137).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66, de PvdD, de PVV en het lid Verdonk voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Aan de orde is de **stemming over een motie**, ingediend bij het debat over **de Europese Raad**, te weten:

- de motie-Peters over financieel commitment aan mitigatie- en adaptatiebeleid (21501-20, nr. 431).

(Zie vergadering van heden.)

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Voorzitter

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- het voorstel van rijkswet van het lid Van der Staaij houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot invoering van het vereiste van een meerderheid van twee derden van het aantal uitgebrachte stemmen in de Staten-Generaal voor de goedkeuring van verdragen betreffende de Europese Unie (30874, R1818).

(Zie vergadering van 26 mei 2009.)

De **voorzitter**: Ik heet de initiatiefnemers van harte welkom, evenals de ondersteuning van de initiatiefnemers. Het is heel bijzonder dat de heer Herben in een geheel nieuwe rol aanwezig is. Hij heeft nu alle plaatsen in deze zaal een keer bezet. Ook de heer Van Dijk, assistent van de SGP-fractie heet ik van harte welkom en vanzelfsprekend de minister van Binnenlandse Zaken.

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

De heer **Van der Staaij** (SGP): Voorzitter. Ik dank mijn collega's voor hun inbreng in eerste termijn. Ik was aangenaam verrast door het levendige en inhoudelijke debat dat wij in eerste termijn hebben gevoerd. Er is wel eens gezegd dat het constitutioneel besef in de Kamer onder de maat zou zijn, maar wie dit debat heeft gevolgd, heeft het tegendeel gezien. Ook is gebleken – en ik hoop dat dit vandaag verder uit de verf komt – dat discussies over onze Grondwet bepaald niet saai en stoffig hoeven te zijn.

Alle waarderende woorden ten spijt is het mij duidelijk geworden dat de oplossing die in mijn wetsvoorstel wordt geboden, op dit moment nog niet kan rekenen op een Kamermeerderheid. Het trof mij wel dat er brede steun naar voren kwam voor de achterliggende analyse van het constitutionele karakter, de betekenis van de Europese Unie en ook voor de problematische beperkte uitleg die op dit moment wordt gegeven aan artikel 91, lid 3, van de Grondwet. De heer Schinkelshoek noemde het een cryptisch geformuleerd artikel. Dat biedt in ieder geval perspectief. Ik zal mij dan ook inspannen om nut en noodzaak van dit wetsvoorstel – zoals mevrouw Griffith nadrukkelijk vroeg – helder voor het voetlicht te brengen.

Ik heb echter eerst een opmerking aan het adres van de heer Schinkelshoek. De heer Schinkelshoek greep in zijn bijdrage terug op de nogal dubbelzinnige houding van Abraham Kuyper bij het befaamde Kinderwetje van Van Houten in 1874. Abraham Kuyper had toen sympathie voor het initiatief, maar keerde zich vanuit zijn opvatting tegen staatsvoogdij en wees het voorstel op dat moment af. De heer Schinkelshoek weet echter beter dan ik dat Abraham Kuyper zo'n twintig jaar later heel andere ideeën had over het hele sociale programma en zijn hartelijke steun heeft gegeven aan allerlei voorstellen op het terrein van de Arbeidstijdenwet en alles wat daarmee op dat moment samenhangt. Ik hoop en vertrouw erop dat het nu geen twintig jaar hoeft te duren voordat de heer Schinkelshoek zich achter een goede en

adequate regeling voor de goedkeuring van Europese verdragen stelt.

De heer **Schinkelshoek** (CDA): Dit kan ik niet onweersproken laten. Het is bijna een uitdaging. Het raakt precies aan de kern van mijn bezwaren tegen dit voorstel. Net als Kuyper indertijd tegen het initiatiefvoorstel bezwaren had omdat het middel volgens hem ontoereikend was om het gewenste doel te realiseren, heb ik twijfel of dit het goede middel is om het doel waarover wij het eens zijn, te realiseren. Volgens mij ben ik daarin consistentere dan de heer Van der Staaij met een beroep op de parlementaire geschiedenis suggereert.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Ik begrijp de redenering van de heer Schinkelshoek. Het gaat mij erom dat er in het denken van Abraham Kuyper ontwikkeling zat en dat het op dit punt ook zo kan zijn dat wat wij nu nog als middel afwijzen, na een goede discussie anders kan liggen.

Mijn inhoudelijke beantwoording cirkelt rond drie hoofdlijnen, die ik heb genoteerd naar aanleiding van de inbreng van de Kamer:

1. nut en noodzaak van het wetsvoorstel;
2. de reikwijdte van het wetsvoorstel;
3. de verhouding tot artikel 91, lid 3, van de Grondwet.

In dat kader zal ik uiteraard ook ingaan op de vragen die hieruit voortvloeien, zoals de vraag naar de mogelijke schadelijke neveneffecten van het wetsvoorstel.

Ik kom eerst bij de noodzaak. Welk probleem wil dit wetsvoorstel nu precies oplossen en, voeg ik daaraan toe, welk probleem niet? Dat is ook heel belangrijk. Het centrale probleem is constitutioneel van aard. De huidige wijze van goedkeuring door het parlement van Europese verdragen, een lichte procedure met een gewone meerderheid, staat in schril contrast met de zware doorwerking van de Europese Unie in onze rechtsorde. Terwijl voor aanvullingen en wijzigingen van onze Grondwet, bijvoorbeeld voor de vraag of een burgemeester ook voorzitter van de raad moet zijn, een heel zware procedure nodig is, met twee lezingen en uiteindelijk een tweederdemeerderheid, kan een vergaande overdracht van bevoegdheden aan de Europese Unie mogelijk worden gemaakt met een gewone Kamermeerderheid. Dat noem ik een onbalans. Voor die onbalans wil dit wetsvoorstel een oplossing aandragen. Niet meer en niet minder.

Dit probleem is in 2005 heel zichtbaar geworden bij de behandeling van de uiteindelijk verworpen Europese Grondwet. De regering stelde zich bij de behandeling van het grondwettelijk verdrag op het standpunt dat er geen strijd was met de Grondwet. Artikel 91, lid 3, van de Grondwet, zoals wij dat nu kennen, hoefde niet te worden toegepast. Een Kamermeerderheid achtte dat onbevredigend en vond het wetsvoorstel zodanig ingrijpend dat de normale constitutioneel voorziene goedkeuringsprocedure ontoereikend werd gevonden. Er is toen gekozen – de fractie van de VVD ging daar ook in mee – voor een bijzondere oplossing. Er is toen gekozen voor een referendum, met steun van een Kamermeerderheid. Dat is een illustratie van het feit dat een Kamermeerderheid de normale constitutionele spelregels onbevredigend achtte voor de goedkeuring van dat Europese verdrag. Vanuit een bezinning op die gang van zaken rond de Europese Grondwet is dit wetsvoorstel geboren. Toenmalig LPF-kamerlid de heer Herben,